

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БІЛІМ
САЛАСЫ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ
ТАМЫЗ КЕҢЕСІ

РЕСПУБЛИКАНСКОЕ
АВГУСТОВСКОЕ СОВЕЩАНИЕ
РАБОТНИКОВ ОБРАЗОВАНИЯ

ӘДІЛЕТТІ ҚАЗАҚСТАН: САПАЛЫ БІЛІМ, АДАЛ ҰРПАҚ, ТАБЫСТЫ ҰЛТ

Тақырыбы: Оқушылардың дене тәрбиесін ұйымдастыруда сыныптан
тыс формалары жүйесінің спорттық бағыты

Баяндамашы: Грачева Радмила Александровна

Өскемен қаласы, 2023

Қазіргі уақытта қазіргі педагогтер, ата-аналар балалардың дамуында: денсаулығының нашарлауы, қозғалыс белсенділігінің жеткіліксіздігі, жаман әдеттері бар оқушылар санының артуы, салауатты өмір салтына басымдық бермеу сияқты қиындықтарға тап болады.

Мәселе мынада, аптасына үш рет өтетін дене шынықтыру сабағында дене тәрбиесі мәселесін шешу мүмкін емес, сондай-ақ өсіп келе жатқан ағзаның толыққанды дамуы үшін қажетті физикалық белсенділік жеткілікті емес.

Дене шынықтыру сабақтары оқушылардың апталық белсенділігінің 13-15% қамтамасыз етеді.

Дене шынықтыру сабағының сыныптан тыс жұмысы мұғалімге дене шынықтыру мен спортқа деген қызығушылықты оятуға, әр оқушының жасырын мүмкіндіктерін іске асыруға, қажетті физикалық қасиеттерді дамытуға ғана емес, сонымен қатар дене шынықтыру құралдарымен денсаулықты сақтау және нығайту мәдениетін, ұжымдағы, командадағы мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Сабақтан тыс сабақтардың мақсаты:

1. "Дене шынықтыру" пәні бойынша бағдарлама материалын табысты және толық меңгеруге көмектесу.
2. Оқушылардың бұқаралық спорт түрлерімен айналысуға деген қызығушылықтарын қанағаттандыру және осы негізде белгілі бір спорт түрлерімен айналысуға қабілетті балаларды анықтау.
3. Салауатты, белсенді демалысты қамтамасыз ету

Сыныптан тыс формаларының жүйесі, дене тәрбиесінің келесі жалпы міндеттерін сәтті шешуге ықпал етеді:

1. Оқу және сыныптан тыс жұмысының ажырамас байланысын жүзеге асыру.
2. Дене шынықтыру мен спортқа, дене шынықтыру мұғалімі, сондай-ақ жаттықтырушы мамандығына деген қызығушылықтарын арттыру.
3. Оқушыларды дене шынықтырумен және спортпен белсенді айналысуға ынталандыру.
4. Әр оқушының жасырын мүмкіндіктерін іске асыруға мүмкіндік туғызу.
5. Қажетті физикалық қасиеттерін дамыту.
6. Бірыңғай спорттық сыныптама негізінде оқушылардың спорттық нәтижелерге қол жеткізуі.
7. Оқушыларды дене тәрбиесіне педагогикалық ұжымды, ата-аналарды, қоғамдық ұйымдарды тарту.

Бұл ретте оқушылардың денсаулығын арттыру, физикалық дамуы, дене дайындығының жоғары деңгейіне қол жеткізу, оқушылардың адамгершілік тәрбиесі, оқушылардың дене жаттығуларымен айналысудың гигиеналық дағдыларын жүзеге асырылуы тиіс.

Оқушылардың дене тәрбиесі мәселелерін шешуде өз бетінше және жүйелі түрде дене жаттығуларымен айналысу, жеке қозғалыс режимін қалыптастыру дағдыларын үйрету маңызды.

Дене шынықтыру және спортпен шұғылданудың сыныптан тыс түрлері мектеп оқушыларының сабақта алған білімдері мен моторикасын кеңейту және жетілдіру, олардың оқу нормативтерін тапсыруға дайындығына жәрдемдесу, спорттық сыныптама талаптары негізінде спорттық жетістіктерін арттыру деп танылады.

Дене тәрбиесін сыныптан тыс ұйымдастыру түрлері:

1. Спорт түрлері бойынша спорт секциялары.
2. Жалпы дене шынықтыру секциялары.
3. Мектеп жарыстары.
4. Туристік серуендер.
5. Дене шынықтыру мерекелері.
6. Денсаулық күндері және т. б.

Қазіргі уақытта Шығыс Қазақстан облысында 98107 оқушы контингенті бар 342 мектеп жұмыс істейді. Облысымыздың мектептерінде дене тәрбиесі саласында келесі бағыттар бойынша сыныптан тыс жұмыстар жүргізілуде:

1. Волейбол
2. Баскетбол
3. Футбол
4. Шахмат
5. Тоғызқұмалақ
6. Шаңғы спорты
7. Үстел теннисі
8. Конькимен жүгіру
9. Күрес және басқа спорт түрлері...

Оқушылардың дене тәрбиесін ұйымдастырудың сыныптан тыс формалары жүйесін жүзеге асыруға 906 мұғалім өз жұмысын атқаруда. Дене тәрбиесін ұйымдастырудың сыныптан тыс түрлеріне 58195 оқушы тартылды, бұл оқушылардың жалпы санының 60% құрайды.

Біз оқушылардың дене тәрбиесін ұйымдастырудың сыныптан тыс формалары жүйесінің спорттық бағытын, белгілі бір спорт түрімен жүйелі түрде сабақтарды енгізу арқылы арттыруды ұсынамыз.

Оларға баскетбол, волейбол, үстел теннисі, футбол, гандбол, жеңіл атлетика, гир спорты, бадминтон, қол добы, гимнастика, күрес, ұлттық спорт түрлері, (қазақша күрес, асық ату, тоғызқұмалақ) және басқалар жатады.

Сыныптан тыс жұмысының әртүрлі формаларында, спорттық бағыттағы сабақтарда, оқушылардың жасы, жынысы және қызығушылықтары ескерілуі керек.

Дене шынықтыру мұғалімдерін облыстың спорт мектептерінің жаттықтырушы-оқытушылар құрамымен бірлесіп жұмысқа тарту қажет.

Мектептерде мектеп ішіндегі жарыстарды, мектептер арасындағы жарыстарды, сондай-ақ қалалық лигалар шеңберіндегі жарыстарды тұрақты негізде өткізу жүйесін қолдануды жалғастыру қажет.

Мектеп оқушыларының дене тәрбиесін ұйымдастырудың сыныптан тыс түрлері жүйесінде неғұрлым қолжетімді спорт түрлерінің ауқымы тиісті спорттық базаның болуына, сондай-ақ осы спорт түрлері бойынша тиісті білімі бар адамдардың (дене шынықтыру мұғалімдері, жаттықтырушы-оқытушылар, педагогтер) болуына байланысты.

Спорттық бағдарланған тұрақты сабақтар мынадай міндеттерді шешеді: таңдалған спорт түрінің техникасын зерделеу; неғұрлым дене шынықтырумен дайындалған оқушыларды жүйелі спортпен шұғылдануға тарту; командаларды аудандық және қалалық жарыстарға қатысуға дайындау.

Осылайша, сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастыру арқылы оқушыларға дене шынықтыру мен спортқа деген сүйіспеншілікті, өз бетінше оқу дағдыларын, салауатты өмір салтын қалыптастыру, жоғары спорттық нәтижелерге қол жеткізу, дене шынықтыру мұғалімі, жаттықтырушы мамандығына деген сүйіспеншілікті ояту мүмкін.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА

РАХМЕТ!